

Wybór odpowiedniego samochodu

Jeden z serii materiałów informacyjnych opracowanych przez Centrum Wiedzy o Dostępności. Materiał ten ma na celu ułatwienie osobie o szczególnych potrzebach wyboru odpowiedniego samochodu osobowego lub użytkowego. W materiale opisano kryteria wyboru samochodu jak również możliwe jego adaptacje.

Zakup samochodu dla większości ich użytkowników jest ważnym i wymagającym analizy procesem. O ostatecznym wyborze zwykle decydują dwa zasadnicze elementy: cena i możliwości finansowania oraz funkcje, jakie ma spełniać pojazd.

Osoby o szczególnych potrzebach, chcące kupić nowy samochód muszą wziąć pod uwagę wiele czynników. Po pierwsze, ważne jest, aby znaleźć model, który może być dostosowany do określonego rodzaju potrzeb (dysfunkcji). Musi cechować się również odpowiednim potencjałem w zakresie adaptacji dla indywidualnego użytkownika.

Zakres wymaganych adaptacji różni się znacznie w zależności od tego, czy osoba o

szczególnych będzie samodzielnie kierowała pojazdem

Większość produkowanych seryjnie samochodów można przystosować praktycznie do każdego typu potrzeb. Tylko nieliczne egzemplarze następczą dużych problemów, lub wręcz dostosowanie dla osoby o szczególnych potrzebach jest niemożliwe.

Wybór pojazdu (marki, typu, wyposażenia wewnętrznego, itp.) jest podyktowany indywidualnymi preferencjami i możliwościami nabywcy.

nie są produkowane seryjnie samochody spełniające specyficzne wymagania osób o szczególnych potrzebach.

Istnieje szeroka gama urządzeń umożliwiających osobom o szczególnych potrzebach (kierowcom i pasażerom) korzystanie z samochodów. Adaptacje to szereg urządzeń, które mogą być zamontowane do samochodu; zazwyczaj mieszczące się w trzech kategoriach:

- ułatwiające prowadzenie samochodu,
- ułatwiające wsiadanie i wysiadanie z pojazdu oraz przesiadanie z wózka inwalidzkiego na fotel samochodu
- ułatwiające zabranie wózka inwalidzkiego lub skutera.

Przystosowanie powinno być wykonane w sposób nieniszczący pojazd, a jednocześnie zapewniający maksymalny komfort dla przewożonych osób (zarówno niepełnosprawnych jak pozostałych im towarzyszących). Powinna obowiązywać zasada, że urządzenia są przystosowane do kierowcy, a nie kierowca do urządzeń.

Z punktu widzenia bezpieczeństwa zaleca się, aby przesiąść się do fotela samochodowego i używać oryginalnych pasów bezpieczeństwa.

Przewóz osób niepełnosprawnych w fotelu samochodowym jest najbardziej przyjazną formą

podróżowania zarówno dla samych niepełnosprawnych jak i ich opiekunów.

Jeśli osoba o szczególnych potrzebach jest w stanie przesiąść się ze swojego wózka inwalidzkiego bez powodowania zbyt dużego dyskomfortu, wówczas standardowy samochód wyposażony w odpowiednie adaptacje jest lepszym wyborem niż pojazd przystosowany do przewożenia osób na wózkach. Adaptacje takie jak płyta transferowa, podnośnik czy fotel obrotowy poprawiają dostęp do samochodu i zajęcie wygodnej i bezpiecznej pozycji podczas jazdy. Istnieje również szeroka gama rozwiązań, które mogą pomóc w przechowywaniu wózka inwalidzkiego podczas transportu (np. podnośniki wózków i bagażniki dachowe).

Do najważniejszych korzyści płynących z adaptacji należy zaliczyć:

- możliwość podróży w wygodnym standardowym fotelu samochodowym,
- koszty adaptacji są zazwyczaj niższe niż przystosowanie pojazdu do przewozu wózków,
- adaptację można prowadzić dla większości samochodów, które oferują dużo szersze możliwości w zakresie wyposażenia wewnętrznego i poziomu

komfortu niż samochody umożliwiające przewóz wózków,

- jeżeli siedzenie z przodu jako pasażer lub kierowca jest istotnym kryterium, adaptacje takie jak płyta transferowa lub podnośnik są dużo tańszym rozwiązaniem niż przewóz osoby na wózku.

Pojazdy WAV

Pojazdy przystosowane do przewozu osób na wózkach inwalidzkich (WAV - ang. Wheelchair Accessible Vehicle) to pojazdy, które zostały specjalnie przystosowane do tego, aby osoba na wózku inwalidzkim mogła podróżować jako pasażer lub kierowca. Bazą są tutaj samochody produkowane seryjnie, a następnie specjalistyczne firmy dokonują szeregu zmian konstrukcyjnych, aby umożliwić użytkownikowi wózka inwalidzkiego dostęp do wnętrza i bezpieczną podróż na wózku.

W początkowym etapie procesu zakupu samochodu należy odpowiedzieć na kilka kluczowych pytań:

1. Czy wózek inwalidzki zmieści się w pojeździe z danym rodzajem wejścia?

2. W jakiej pozycji wózek inwalidzki będzie zamocowany w pojeździe?
3. Czy osoba na wózku inwalidzkim będzie obsługiwała pojazd?
4. Czy osoba towarzysząca użytkownikowi wózka inwalidzkiego będzie obecna, gdy pojazd będzie w użyciu?

Istnieją dwa rodzaje pojazdów dostępnych dla osób na wózkach inwalidzkich, które mogą być prowadzone przez osobę korzystającą z wózka inwalidzkiego:

- pojazdy, w których osoba kierująca znajduje się na wózku inwalidzkim,
- pojazdy z systemem wewnętrznego transferu.

System wymiennych siedzeń w samochodzie Ford Tourneo Connect [źródło: https://www.rodmilner.co.nz/uploads/7/2/9/3/72933289/link_brochure__3_.pdf]

Jeżeli osoba na wózku chce kierować samochodem, musi być w stanie samodzielnie:

- otworzyć drzwi samochodu,
- uruchomić rampę lub windę,
- dostać się do środka,
- zabezpieczyć siebie i swój wózek inwalidzki bez pomocy innych osób.

W sytuacji awaryjnej, osoba powinna być w stanie wydostać się z pojazdu bez pomocy osób trzecich.

Przewóz osób na wózkach inwalidzkich wymaga instalacji urządzeń umożliwiających łatwy dostęp do wnętrza pojazdu (montażem ramp lub wind). W mniejszych samochodach często zachodzi konieczność głębszej ingerencji w konstrukcję pojazdu. Najczęstszym zabiegiem jest obniżanie zawieszenia lub obniżanie podłogi. Jednym ze sposobów na zmniejszanie nachylenia bądź długości rampy jest również wyposażenie samochodu w hydrauliczny system obniżania. System taki cechuje się wyższą ceną, nie narusza jednak konstrukcji samochodu.

W pojeździe z obniżoną podłogą rampa stanowi prostą drogę do samochodu. Jej położenie ma

jednak wpływ na to, z jakich miejsc parkingowych można korzystać. Jeśli rampa znajduje się z tyłu, można korzystać z normalnych miejsc parkingowych, na przykład na parkingu. Jeśli wymagana jest możliwość parkowania równoległego, rampa z boku jest lepszym rozwiązaniem.

Położenie podjazdu

Jedną z ważniejszych cech pojazdów umożliwiających przewóz wózków inwalidzkich jest usytuowanie podjazdu. Istnieją dwie możliwości: usytuowanie podjazdu dla wózków inwalidzkich z boku lub tyłu pojazdu. Każde rozwiązanie posiada swoje wady i zalety

Wjazd z boku pojazdu

Pojazdy z bocznym wejściem oferują największą elastyczność w konfiguracji siedzeń i w większości tylko one umożliwiają kierowanie pojazdu przez osobę znajdującą się na wózku inwalidzkim. Niestety, tego typu układ w większości możliwy jest tylko do zastosowania w samochodach typu van lub samochodach użytkowych. Tego typu rozwiązanie sprawia, że przestrzeń ładunkowa nie jest ograniczona przez dostęp dla wózków inwalidzkich.

Samochód z bocznym usytuowaniem rampy [źródło: <https://www.disabled-world.com/disability/transport/honda-odyssey-van.php>]

Wjazd z tyłu pojazdu

Adaptacja samochodów z tylnym wejściem kosztują mniej i są korzystniejsze cenowo dla nabywcy końcowego. Wymagają mniejszego nakładu i zakresu prac podczas adaptacji, np. związanego z koniecznością obniżenia części podłogi.

Jeśli użytkownik wózka inwalidzkiego nie będzie prowadził samochodu, takie umieszczenie wejścia jest korzystnym rozwiązaniem. Generalnie, jest to preferowany układ dla użytkowników wózków inwalidzkich, którzy zamierzają być pasażerami w środkowej części kabiny pojazdu. Dodatkowo, jest to korzystne rozwiązanie w sytuacji konieczności przewożenia większych wózków lub skuterów. Jedną z głównych zalet tego układu wejścia jest to, że zamontowanie windy z tyłu nie utrudnia korzystania z wejścia pasażera do boku pojazdu. Pasażerowie nie muszą czekać, aż

osoba na wózku wejdzie do samochodu, ani korzystać tylko z jednej strony pojazdu, aby wejść do kabiny.

Wykorzystanie tylnej rampy do wprowadzenia wózka inwalidzkiego z napędem elektrycznym [źródło: [9]

<https://www.braunability.com/us/en/blog/mobility-solutions/side-entry-vs-rear-entry.html>]

Usytuowanie wejść wpływa również na możliwość parkowania samochodu. Samochody z bocznym wejściem muszą korzystać z miejsca parkingowego dla inwalidów lub parkingu ulicznego równoległe do krawężnika. Pojazdy dla wózków inwalidzkich z tylnym wejściem oferują łatwy wjazd i wyjazd dzięki składanej rampie. Zaletą jest również możliwość zaparkowania pojazdu w dowolnym miejscu. Zazwyczaj rozmiar miejsca parkingowego uniemożliwia wyjazd wózka przez rampę boczną.

